

УДК 341.4

DOI 10.33244/2617-4154.3(12).2023.299-308

О. В. Чернецька,

канд. юрид. наук, доцент,

Державний податковий університет

e-mail: lena_chernetska@ukr.net

ORCID OD 0000-0001-8303-334X

СПІВРОБІТНИЦТВО УКРАЇНИ І МІЖНАРОДНОГО КРИМІНАЛЬНОГО СУДУ У СФЕРІ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ЗЛОЧИНИ ПРОТИ ЛЮДЯНОСТІ

Стаття присвячена аналізу співробітництва України і Міжнародного кримінального суду у сфері відповідальності за злочини проти людяності. Автором досліджуються основні етапи формалізації та нормативного урегулювання взаємовідносин України з МКС. Проаналізована відповідна нормативно-правова база у цій царині. Акцентується увага на тому, що безпека світового правопорядку, ефективність міжнародного права як нормативного регулятора стабільності системи міжнародних відносин, в подальшому неможлива без співробітництва України з Міжнародним кримінальним судом задля уникнення неприпустимості безкарності за злочини проти людяності, які скоює російська федерація.

Автором обґрунтовується необхідність усвідомлення того, що за умов прагнення України до європейського співтовариства та північноатлантичної системи безпеки, ратифікація Римського статуту є необхідною умовою.

Зазначається, що МКС створений як міжнародний механізм для здійснення правосуддя за порушення норм міжнародного права, у випадку, коли держава за різних обставин неспроможна сама належним чином притягнути осіб до кримінальної відповідальності за міжнародні злочини, ратифікація Римського статуту є першочерговим завданням. Звісно, існують певні побоювання та застороги, проте, варто наголосити на тому, що МКС не підміняє національні суди.

Зроблено висновок, що повноцінна правосуб'єктність України на міжнародній мапі неможлива без подальшого створення належних механізмів, які б убезпечили український народ та державу від злочинних посягань та справедливого покарання винних за скоєні злочини проти людяності.

Ключові слова: Міжнародний кримінальний суд, Римський статут, злочини проти людяності, національне законодавство.

Метою статті є дослідження співробітництва України з Міжнародним кримінальним судом у теоретико-правовому аспекті та в площині доцільності ратифікації Римського статуту.

Постановка проблеми. Роль і значення міжнародного права, практики його імплементації, ратифікації і галузевого застосування є ключовим питанням як для національної правової системи, так і формування правової доктрини з огляду на повноцінну суб'єктність України в системі міжнародних відносин та міжнародного співробітництва.

Чинне українське законодавство, судова практика та наукова доктрина свідчать про те, що сучасна правова доктрина України в питаннях взаємодії національного та міжнародного права визнає частковий примат міжнародного права, обмежений Конституцією України щодо питань співвідношення українського законодавства з нормами міжнародних договорів України. У галузі практичної імплементації міжнародно-правових норм у внутрішньому правопорядку України продовжує формуватися багатоманітність правових засобів ефективного реагування на міжнародний правовий простір, що оточує державу [4, с. 662].

Порівняно з минулим сторіччям, друга половина якого охарактеризувалася як період становлення сучасної системи міжнародного права, початок XXI ст. ознаменувався процесами і проблемами, які тягнуть за собою об'єктивну необхідність реформування нормативної та інституційної складових міжнародного права. Йдеться насамперед про безпеку світового правопорядку, про ефективність міжнародного права як нормативного регулятора, що забезпечує стабільність системи міжнародних відносин та міжнародного співробітництва, власне безпечного співіснування держав цивілізованого світу в цілому. Проте у зв'язку із збройною агресією російської федерації проти України, яка розпочалася ще 2014 року, а своєї повномасштабності набула 24 лютого 2022 року, перед світовим співтовариством, зокрема перед ООН та іншими міжнародними організаціями універсального та регіонального характеру, постало питання реального забезпечення тих цілей та завдань, для яких і були вони створені.

За таких об'єктивних умов взаємодія та співробітництво України з Міжнародним кримінальним судом (*англ. International Criminal Court, далі – МКС*) є досить актуальним та необхідним для уникнення неприпустимості безкарності за злочини проти людяності, які скоює російська федерація.

Аналіз сучасних досліджень та публікацій. Питанням співробітництва України та МКС, проблемам ратифікації Римського статуту присвячені наукові праці таких вітчизняних вчених, як: М. Гнатівський, В. Буткевич, О. Дроздов, М. Смирнов та ін.

Виклад основного матеріалу. Активний розвиток і трансформація суспільних відносин, які притаманні для українського суспільства та держави впродовж останнього десятиліття, характеризується стрімким розвитком різних форм і методів взаємодії України із світовим співтовариством в особі держав, міжнародних організацій тощо. Збройний конфлікт, розпочатий російською федерацією ще 2014 року, створив і призвів до нових проблем для системи національного та міжнародного правосуддя. Наслідки військової агресії російської федерації, а це величезна кількість скоєних найтяжчих міжнародних злочинів, а також проблеми притягнення до відповідальності злочинців, які своїми протиправними діями нанесли колосальних збитків різного

характеру українському народу, мають потрапити під юрисдикцію МКС. Нині Офісом Генерального прокурора України станом на 10 травня 2023 року наводяться дані, що за період повномасштабного вторгнення російської федерації правоохоронні органи України зафіксували понад 85 тисяч воєнних злочинів та злочинів агресії.

Власне, Римський статут МКС до злочинів, які викликають найбільшого занепокоєння всього міжнародного співтовариства, відносить злочин геноциду, злочини проти людяності, воєнні злочини, злочин агресії. Усі ці злочини є різновидом міжнародних злочинів, тобто діяння, на які встановлена заборона як у договірному, так і у звичаєвому міжнародному гуманітарному праві.

Щодо злочинних діянь, скоєних з моменту повномасштабного вторгнення російської федерації, вони мають отримати правову кваліфікацію як за нормами національного (кримінального), так і міжнародного права. Однак для національної системи правосуддя, згідно з вимогами кримінального та кримінального процесуального законодавства, у процесі розслідування міжнародних злочинів виникають різні проблеми, що є цілком об'єктивними, оскільки найтяжчі міжнародні злочини, скоєні під час збройної агресії, особливості, їх прив'язка до норм міжнародного права, потребують спеціального механізму притягнення до відповідальності.

У контексті вищенаведеного, якщо акцентувати увагу на механізмі реалізації норм національного та міжнародного права, то варто наголосити про певні відмінності. У сфері дії національного права роль примусу у правовому процесі мало ким заперечується. Хоча і тут зазначається, що надмірне акцентування уваги на застосуванні сили зумовлює невинувато перебільшений вплив механізму кримінально-правового регулювання на національно правову систему в цілому, викривлюючи її дійсну природу. Однак у сфері сучасних міжнародних відносин склалась система міжнародних норм, визнаних усім світовим співтовариством як імперативних та таких, що підлягають виконанню без застосування примусу з огляду на відсутність міжнародно-правових механізмів, які б виконували роль поліцейського і судового пристава в національному праві. Відсутність застосування примусу у міжнародному праві певною мірою можна пояснити тим, що виконання цих імперативів має ґрунтуватися не на страху застосування сили, а на повазі.

Щодо злочинів, які підпадають під юрисдикцію МКС, а це воєнні злочини, злочин агресії, злочин геноциду, злочини проти людяності, напрацьована система міжнародних актів, зокрема Конвенція про попередження злочину геноциду та покарання за нього 1948 року, Женевські конвенції про захист жертв війни від 12 серпня 1949 року та протоколи, Конвенція проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поведінки та покарання від 10 грудня 1984 року, Конвенція про незастосування строку давності до воєнних злочинів і злочинів проти людства від 26 листопада 1968 року. Відповідно до зазначених міжнародних актів держави повинні виконувати взяті на себе зобов'язання і здійснювати кримінальне переслідування осіб, які вчинили міжнародні злочини.

Злочини проти людяності є категорією злочинів проти міжнародного права. Щодо термінології, злочини проти людяності (англ. *crimes against humanity*) – це

широкомасштабний або систематичний збройний напад на будь-яких цивільних осіб із метою проведення політики держави або організації, спрямованої на скоєння такого нападу, або в цілях сприяння такій політиці.

Нормативна формалізація поняття злочину проти людяності була встановлена ще у ст. 6 Статуту Нюрнберзького трибуналу, де йшлося про вбивства, винищення, поневолення, заслання та інші жорстокості, вчинені стосовно цивільного населення до чи під час війни, або переслідування з політичних, расових чи релігійних мотивів із метою здійснення або у зв'язку з будь-яким злочином, що підлягає юрисдикції трибуналу, незалежно від того, чи були ці дії порушенням внутрішнього права країни, де їх було вчинено, чи ні». У ст. 6 Статуту Нюрнберзького трибуналу злочини проти людяності вперше класифікуються на: 1) злочини проти людяності (на кшталт вбивства) (*murder type crimes against humanity*) – вбивства, знищення, поневолення, вислання та інші, вчинені стосовно цивільного населення до або під час війни; 2) злочини проти людяності (на кшталт переслідування) (*persecution type crimes against humanity*) – переслідування за політичними, расовими або релігійними мотивами із метою здійснення або у зв'язку з будь-яким злочином, що підпадають під юрисдикцію Нюрнберзького трибуналу.

Відповідно до ст. 7 Римського статуту «злочин проти людяності» – це діяння, які вчиняються у рамках широкомасштабного або систематичного нападу, спрямованого проти будь-якого цивільного населення, і такий напад вчиняється усвідомлено [10]. Римський статут до злочинів проти людяності відносить: вбивство, винищення, оборнення в рабство, депортацію, катування, статеві злочини, насильницьке зникнення осіб, злочин апартеїду та інші нелюдські діяння, які призводять до страждань людини.

Щодо конвенційного регулювання, варто наголосити, що міжнародного акта щодо злочинів проти людяності не існує, на відміну від воєнних злочинів, злочину геноциду тощо. Кримінальний кодекс України також не містить визначення злочинів проти людяності.

Міжнародний кримінальний суд створений на основі міжнародного договору – Римського статуту, шляхом підписання якого 1998 року, як об'єктивна необхідність та вимога світової спільноти з метою дотримання необхідних норм міжнародного права, має статус постійного судового органу, під юрисдикцію якого підпадають особи, які вчинили найнебезпечніші злочини порушення прав людини. Міжнародний кримінальний суд розпочав своє функціонування 1 липня 2002 року.

Римський статут набув чинності для України 1 липня 2002 року. Втім Римський статут досі не ратифікований, оскільки, відповідно до Висновку від 11 липня 2001 року № 3-в/2001, Конституційний Суд України дійшов висновку «Визнати Римський статут Міжнародного кримінального суду, підписаний від імені України 20 січня 2000 року, який вноситься до Верховної Ради України для надання згоди на його обов'язковість, таким, що не відповідає Конституції України, в частині, що стосується положень абзацу десятого преамбули та статті 1 Статуту, за якими «Міжнародний кримінальний суд ... доповнює національні органи кримінальної юстиції» [1].

Проте, обгрунтовуючи зміни до ст. 124 Конституції України, в пояснювальній записці до законопроекту йшлося, що «Законопроектом пропонується у статті 124 Конституції України встановити, що Україна може визнати юрисдикцію Міжнародного кримінального суду на умовах, передбачених Римським статутом Міжнародного кримінального суду, оскільки за статтею 1 Статуту юрисдикція і функціонування Міжнародного кримінального суду регулюється положеннями цього Статуту, то на нього не поширюватимуться норми внутрішнього законодавства України.

Зазначене доповнення повною мірою відобразатиме принцип компліментарності (додатковості) та акцентуватиме увагу на правових засадах діяльності МКС» [3]. Законом України «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» від 02.06.2016 були внесені зміни до ст. 124 Конституції України, відповідно до яких «Україна може визнати юрисдикцію Міжнародного кримінального суду на умовах, визначених Римським статутом Міжнародного кримінального суду». Цей конституційний припис набув чинності з 30.06.2019.

Можна стверджувати про напрацювання правової бази для ефективної співпраці з МКС. Свідченням цьому є прийняття ряду нормативно-правових актів, зокрема 4 лютого 2015 року парламентом України було схвалено Постанову Верховної Ради України «Про Заяву Верховної Ради України «Про визнання Україною юрисдикції Міжнародного кримінального суду щодо скоєння злочинів проти людяності та воєнних злочинів вищими посадовими особами Російської Федерації та керівниками терористичних організацій «ДНР» та «ЛНР», які призвели до особливо тяжких наслідків та масового вбивства українських громадян». Цією заявою від імені українського народу Верховна Рада України як єдиний орган законодавчої влади України визнає юрисдикцію Міжнародного кримінального суду з метою притягнення до кримінальної відповідальності у Міжнародному кримінальному суді щодо передбачених статтями 7 та 8 Римського статуту Міжнародного кримінального суду злочинів проти людяності, воєнних злочинів, скоєних на території України починаючи з 20 лютого 2014 року і до сьогодні вищими посадовими особами російської федерації та керівниками терористичних організацій «ДНР» та «ЛНР», яких визначить прокурор Міжнародного кримінального суду [5].

Наразі положення Римського статуту використовуються у нормотворчій практиці національного та міжнародного рівнів. До прикладу, лише за березень 2023 року прийнято цілий ряд документів у сфері взаємодії України та МКС, зокрема: в Угоді між Кабінетом Міністрів України та Міжнародним кримінальним судом про створення Офісу Міжнародного кримінального суду в Україні від 23.03.2023 йдеться про регулювання питань, що стосуються або виникають у зв'язку із створенням та належним функціонуванням Офісу МКС з метою сприяння роботі МКС на території України у зв'язку з усіма ситуаціями та справами, що перебувають на розгляді Суду. В усіх випадках, коли ця Угода покладає зобов'язання на компетентні органи України, остаточна відповідальність за виконання таких зобов'язань покладається на Уряд України [12].

Також у постанові ВРУ «Про заяву Верховної Ради України про необхідність забезпечення відповідальності осіб, винних у вчиненні найтяжчих злочинів за

міжнародним правом на території України» від 20 березня 2023 року зазначається, що стосовно міжнародного співробітництва Україна закликає сторони-учасниці Римського статуту здійснити всі можливі заходи для виконання рішення Палати попереднього провадження Міжнародного кримінального суду про видачу ордера на арешт президента російської федерації володимира путіна та уповноваженої з прав дитини при президенті російської федерації марії львової-белової та їх подальшої передачі в розпорядження Суду відповідно до взятих на себе зобов'язань згідно з Римським статутом [6]; у постанові ВРУ «Про Звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань міжнародного гуманітарного та міжнародного кримінального права в умовах збройної агресії Російської Федерації проти України про виконану роботу» 20 березня 2023 року йдеться, що за поданням держав-учасниць Римського статуту 2 березня 2022 року Офіс прокурора Міжнародного кримінального суду оголосив про відкриття розслідування ситуації в Україні щодо скоєння на території України воєнних злочинів, злочинів проти людяності та геноциду. Проте механізм проведення процесуальних дій на території України потребував удосконалення із врахуванням норм положень та повноважень Офісу прокурора Міжнародного кримінального суду, передбачених Римським статутом [7].

Україна має бути зацікавлена ратифікувати Римський статут через те, що: по-перше, із приєднанням до МКС не здобуде будь-яких нових ризиків; по-друге, ратифікація дасть Україні не лише обов'язок співпрацювати з МКС, а додаткові організаційні та процесуальні права, яких зараз вона не має; по-третє, ратифікація важлива як механізм притягнення до відповідальності на міжнародному рівні путіна, найвищої ланки військового командування, інших топ посадовців країни-агресора за найтяжчі злочини, скоєні в Україні. Незалежно від того, ратифікувала країна-агресор Римський статут чи ні, це не захистить від кримінального переслідування найвищу ланку військового командування країни-агресора за наявності достатньої кількості доказів, що вони віддавали злочинні накази [11, с. 545].

Водночас у тих випадках, коли Україна з об'єктивних причин не зможе забезпечити судове переслідування осіб, які вчинили міжнародні злочини на її території (наприклад, через їхнє переховування на території інших країн), наша держава зможе розраховувати на допомогу МКС, що отримає юрисдикцію стосовно всіх подій на території України. Для забезпечення наявності такої юрисдикції Україні буде доцільно під час ратифікації Римського статуту знову скористатися п. 3 ст. 12 цього документа, поширивши визнання юрисдикції Суду на всі злочини, вчинені на території України з 22 лютого 2014 року [2, с. 107].

Висновки. У дослідженні «Війна і міжнародне право», яке було оприлюднене ще 1893 року, прямо зазначається, що війна і міжнародне право є несумісними за своєю природою і вся історія розвитку міжнародних відносин – процес поступового витіснення війни правом, аж до перспективного її витіснення з життя суспільства. Тому не дивно, що це дослідження було охарактеризоване В. Н. Денисовим як таке, що «сприяло становленню сучасного міжнародного права на гуманістичних засадах і принципах» [4, с. 664]. Можна погодитись з висновком про те, що виходячи з

принципів гуманності, людське суспільство не може миритись із незмірними стражданнями, важкими людськими та матеріальними втратами, які є наслідком порушення цих принципів [9, с. 27].

Повноцінна правосуб'єктність України на міжнародній мапі неможлива без подальшого створення належних механізмів, які б убезпечили український народ та державу від злочинних посягань та справедливого покарання винних осіб за скоєні злочини проти людяності. Беручи до уваги прагнення України бути повноцінним європейським співтовариством та членом північноатлантичної системи безпеки, повноцінне втілення Римського статусу є необхідною умовою. Зважаючи на те, що МКС створений як міжнародний механізм для здійснення правосуддя за порушення норм міжнародного права, у випадку, коли держава неспроможна сама належним чином притягнути осіб до кримінальної відповідальності за міжнародні злочини, ратифікація Римського статуту є першочерговим завданням. Проте варто наголосити на тому, що МКС не підміняє національні суди.

Римський статут надає право звернення до Міжнародного кримінального суду державі, яка його підписала і цим Україна вже скористалася, за умови його ратифікації держава мала б не тільки міжнародні зобов'язання, а й набула б прав повноцінного учасника Римського статуту МКС.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Висновок Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Президента України про надання висновку щодо відповідності Конституції України Римського Статуту Міжнародного кримінального суду (справа про Римський Статут) від 11.07.2001 № 3-в/2001. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003v710-01#Text> (дата звернення: 27.04.2023).

2. Гнатовський М., Кучер О., Кориневич А. Міжнародний кримінальний суд: ефективність, функціонування та переваги для України. *Український часопис міжнародного права*. 2014. № 4. С. 98–107.

3. Інтернет: ресурс. URL : https://minjust.gov.ua/m/str_7797 (дата звернення: 27.04.2023).

4. Правова доктрина України : у 5 т. Т. 2 : Публічно-правова доктрина України / за заг. ред. Ю. П. Битяка. Харків : Право, 2013. 864 с.

5. Про Заяву Верховної Ради України «Про визнання Україною юрисдикції Міжнародного кримінального суду щодо скоєння злочинів проти людяності та воєнних злочинів вищими посадовими особами Російської Федерації та керівниками терористичних організацій «ДНР» та «ЛНР», які призвели до особливо тяжких наслідків та масового вбивства українських громадян : постанова Верховної Ради України від 4 лютого 2015 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/145-19#Text> (дата звернення: 30.04.2023).

6. Про Заяву Верховної Ради України про необхідність забезпечення відповідальності осіб, винних у вчиненні найтяжчих злочинів за міжнародним правом на території

України : постанова Верховної Ради України. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-20#Text> (дата звернення: 30.04.2023).

7. Про Звіт Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань міжнародного гуманітарного та міжнародного кримінального права в умовах збройної агресії Російської Федерації проти України про виконану роботу : постанова Верховної Ради України від 20 березня 2023 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2965-20#Text> (дата звернення: 28.04.2023).

8. Про внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України : Закон України від 3 травня 2022 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2236-20#Text> (дата звернення: 28.04.2023).

9. Репецький В. М., Лисик В. М. Міжнародне гуманітарне право : підручник. Київ : Знання, 2007. 467 с.

10. Римський Статут Міжнародного кримінального суду: чинне законодавство : офіц. переклад. Київ : Алерта, 2022. 68 с.

11. Смирнов М. І. Концептуальні питання ратифікації Римського статуту Міжнародного кримінального суду та співробітництва України з Міжнародним кримінальним судом в контексті військової агресії Росії проти України. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 1. URL : <http://www.lsej.org.ua/index.php/arkhiv-pomeriv/2-uncategorised/158> (дата звернення: 28.04.2023).

12. Угода між Кабінетом Міністрів України та Міжнародним кримінальним судом про створення Офісу Міжнародного кримінального суду в Україні. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_001-23#Text (дата звернення: 28.04.2023).

REFERENCES

1. Vysnovok Konstytutsiinoho Sudu Ukrainy u spravi za konstytutsiinym podanniam Prezydenta Ukrainy pro nadannia vysnovku shchodo vidpovidnosti Konstytutsiï Ukrainy Rym'skoho Statutu Mizhnarodnoho kryminalnoho sudu (sprava pro Rym'skyi Statut) vid 11.07.2001 № 3-v/2001. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v003v710-01#Text> (data zvernennia: 27.04.2023).

2. Hnatovskyi M., Kucher O., Korynevych A. Mizhnarodnyi kryminalnyi sud: efektyvnist, funktsionuvannia ta perevahy dlia Ukrainy. *Ukrainskyi chasopys mizhnarodnoho prava*. 2014. № 4. S. 98–107.

3. Internet: resurs. URL : https://minjust.gov.ua/m/str_7797 (data zvernennia: 27.04.2023).

4. Pravova doktryna Ukrainy : u 5 t. T. 2 : Publichno-pravova doktryna Ukrainy / za zah. red. Yu. P. Bytiaka. Kharkiv : Pravo, 2013. 864 s.

5. Pro Zaiavu Verkhovnoi Rady Ukrainy «Pro vyznannia Ukrainoiu yurysdyktsiï Mizhnarodnoho kryminalnoho sudu shchodo skoiennia zlochyniv proty liudianosti ta voiennykh zlochyniv vyshchymy posadovymy osobamy Rosiiskoi Federatsii ta kerivnykamy terorystychnykh orhanizatsii «DNR» ta «LNR», yaki pryzvely do osoblyvo tiazhkykh naslidkiv ta masovoho vbyvstva ukrainskykh hromadian : Postanova Verkhovnoi Rady

Ukrainy, 4 liutoho 2015 r. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/145-19#Text> (data zvernennia: 30.04.2023).

6. Pro Zaiavu Verkhovnoi Rady Ukrainy pro neobkhdnist zabezpechennia vidpovidalnosti osib, vynykh u vchyneni naitiazhchykh zlochyniv za mizhnarodnym pravom na terytorii Ukrainy : Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2961-20#Text> (data zvernennia: 30.04.2023).

7. Pro Zvit Tymchasovoi spetsialnoi komisii Verkhovnoi Rady Ukrainy z pytan mizhnarodnoho humanitarnoho ta mizhnarodnoho kryminalnoho prava v umovakh zbroinoi ahresii Rosiiskoi Federatsii proty Ukrainy pro vykonanu robotu : Postanova Verkhovnoi Rady Ukrainy, 20 bereznia 2023 r. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2965-20#Text> (data zvernennia: 28.04.2023).

8. Pro vnesennia zmin do Kryminalnoho protsesualnoho kodeksu Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 3 travnia 2022 r. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2236-20#Text> (data zvernennia: 28.04.2023).

9. Repetskyi V. M., Lysyk V. M. Mizhnarodne humanitarne pravo : pidruchnyk. Kyiv : Znannia, 2007. 467 s.

10. Rymskyi Statut Mizhnarodnoho kryminalnoho sudu: chynne zakonodavstvo : ofits. Pereklad. Kyiv : Alerta, 2022. 68 s.

11. Smyrnov M. I. Kontseptualni pytannia ratyfikatsii Rymskoho statutu Mizhnarodnoho kryminalnoho sudu ta spivrobotnytstva Ukrainy z Mizhnarodnym kryminalnym sudom v konteksti viiskovoi ahresii Rosii proty Ukrainy. Yurydychnyi naukovyi elektronnyi zhurnal. 2023. № 1. URL : <http://www.lsej.org.ua/index.php/arkhiv-nomeriv/2-uncategorised/158> (data zvernennia: 28.04.2023).

12. Uhoda mizh Kabinetom Ministriv Ukrainy ta Mizhnarodnym kryminalnym sudom pro stvorennia Ofisu Mizhnarodnoho kryminalnoho sudu v Ukraini. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_001-23#Text (data zvernennia: 28.04.2023).

O. Shernetska. Cooperation between Ukraine and the international Criminal Court in the area of liability for crimes against humanity

The article is devoted to the analysis of cooperation between Ukraine and the International Criminal Court in the area of liability for crimes against humanity. The author examines the main stages of formalisation and regulatory settlement of Ukraine's relations with the ICC. The author analyses the relevant legal framework in this area. The author emphasises that the security of the world legal order, the effectiveness of international law as a normative regulator of the stability of the system of international relations, is further impossible without Ukraine's cooperation with the International Criminal Court to avoid impunity for crimes against humanity committed by the Russian Federation.

The author substantiates the need to realise that, given Ukraine's aspirations for the European community and the North Atlantic security system, ratification of the Rome Statute is a prerequisite.

It is emphasised that the ICC was established as an international mechanism for the administration of justice for violations of international law, and that if a state is unable to

properly prosecute individuals for international crimes under various circumstances, ratification of the Rome Statute is a priority. Of course, there are certain fears and concerns, but it should be emphasised that the ICC is not a substitute for national courts.

The author concludes that Ukraine's full-fledged legal personality on the international map is impossible without further creation of appropriate mechanisms that would protect the Ukrainian people and the State from criminal attacks and fair punishment of those responsible for crimes against humanity.

Keywords: *International Criminal Court, Rome Statute, crimes against humanity, national legislation.*

Стаття надійшла до редколегії 4 травня 2023 року